

ZMĚNY V PROGRAMU ANTIVIRUS A DALŠÍ OPATŘENÍ NA PODPORU ZAMĚSTNANOSTI V ČESKÉ REPUBLICCE – **AKTUALIZOVÁNO 1. ČERVENCE 2020**

Jako zaměstnavatel jste jistě čelili a pravděpodobně stále čelíte mnohým výzvám v důsledku šíření koronaviru. Na rozdíl od jiných evropských zemí, které mají snahu legislativně zflexibilnit propouštění zaměstnanců, patří Česká republika k těm zemím, kde vláda vyzývá zaměstnavatele k zachování pracovních míst a činí opatření k podpoře ekonomiky (např. bezúročné půjčky podnikatelům, odklad daní, kompenzace zaměstnavatelům za vyplácené náhrady mezd, atd.).

Níže shrnujeme opatření, která budou pro zaměstnavatele důležitá i určitou dobu po odeznění pandemie:

PROGRAM ANTIVIRUS

Režimy A a B Programu Antivirus, které kompenzací náhrad mezd pomáhají zaměstnavatelům zachovat pracovní místa, byly prodlouženy do 31. srpna. Mimoto byl také zaveden tzv. režim C, který některým zaměstnavatelům umožňuje prominutí pojistného na sociální zabezpečení.

Úřad práce dle režimů A a B Programu Antivirus poskytuje kompenzace podle druhu překážek bránících zaměstnanci ve výkonu práce:

1. **Nucené omezení provozu a karanténa** (tzv. režim A), kam spadají příspěvky na náhrady mezd:
 - a) zaměstnanců v **nařízené karanténě** (včetně izolace), od zaměstnavatele přísluší 60 % průměrného redukovaného výdělku¹;
 - b) zaměstnancům provozů, které se **musely na základě krizového či mimořádného opatření omezit či uzavřít**, přičemž zaměstnavatel zaměstnancům vyplácí 100 % průměrného výdělku.

Státní příspěvek v režimu A činí 80 % z již vyplacené náhrady mzdy včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění, maximálně však 39.000 Kč na jednoho zaměstnance za měsíc.

2. **Související hospodářské potíže** (tzv. režim B), kam rovněž spadají příspěvky na náhrady mezd:
 - a) v případě, že zaměstnavatel nemůže přidělovat práci zaměstnancům, protože absentuje jejich **významná část** (zpravidla alespoň 30% zaměstnanců) nebo **klíčoví zaměstnanci**, např. jsou v nařízené karanténě či pečují o dítě, přičemž zaměstnavatel zaměstnancům vyplácí 100 % průměrného výdělku;

¹ Průměrný redukovaný výdělek se odvozuje ze mzdy zaměstnance, ale není s ní totožný, určuje se zjištěním průměrného hodinového výdělku, který se následně upraví pomocí příslušných zákonem definovaných redukčních hranic.

- b) pro zaměstnavatele, u kterých došlo k **omezení dostupnosti surovin, výrobků nebo služeb** nezbytných pro jejich činnost (tzv. prostoj), přičemž zaměstnavatel zaměstnancům vyplácí alespoň 80 % průměrného výdělku;
- c) pro zaměstnavatele, kteří čelí **omezení poptávky** po jejich službách, výrobcích a jiných produktech (tzv. částečná nezaměstnanost), přičemž zaměstnavatel zaměstnancům vyplácí alespoň 60 % průměrného výdělku (na základě dohody s odbory či vnitřního předpisu), a to za dny, kdy je zaměstnanec skutečně "na překážce", tedy nepracuje. Za dny, kdy zaměstnanec stále vykonává práci, mu přísluší plná mzda.

Státní příspěvek v režimu B činí **60 %** z již vyplacené náhrady mzdy včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění, **maximálně však 29.000 Kč** na jednoho zaměstnance za měsíc.

Nárok na kompenzace v režimech A a B se přiznává jen za splnění určitých předem stanovených podmínek, zejména (i) kompenzace se vyplácí jen na zaměstnance v pracovním poměru, (ii) zaměstnavatel musí dodržovat své povinnosti ze zákoníku práce, zejména správně implementovat a doložit konkrétní překážky v práci, (iii) zaměstnanci nesmí být dána výpověď ani nesmí být ve výpovědní době (s výjimkou výpovědi podle § 52 písm. g) a h) Zákoníku práce), (iv) zaměstnavatel nesmí být v likvidaci nebo konkurzním řízení. U zaměstnanců, kteří jsou cizinci, je rozhodující pracovní smlouva dle českého práva a zda jsou účastní na sociálním pojištění v ČR.

Žádosti zaměstnavatelů o kompenzace v rámci režimů A a B Programu Antivirus je možné podat pouze elektronicky. V souvislosti s žádostí, následnou dohodou a vyúčtováním je nutné doložit jen minimum předem stanovených dokladů (zejm. čestná prohlášení zaměstnavatele), nikoli tedy doklady prokazující dopad epidemie na zaměstnavatele a vznik konkrétních překážek v práci. Ministerstvo práce a sociálních věcí ale upozornilo, že hodlá provádět průběžné i následné kontroly.

Pokud patříte mezi zaměstnavatele, kteří čerpají či budou čerpat prostředky z režimů A a B Programu Antivirus, doporučujeme nepodceňovat riziko případné kontroly. Seznam dokladů, které bude Úřad práce kontrolovat, je poměrně široký a vyplývá z něj, že předmětem kontroly nebude pouze prokázání vzniku a existence dané překážky v práci, ale i dodržování pracovní právních předpisů obecně. V rámci kontroly mohou být vyžadovány zejména pracovní smlouvy zaměstnanců, vnitřní předpisy upravující překážky v práci, dohody s odborovými organizacemi opravňující k výplatě snížené náhrady mzdy, mzdové listy, atd.

3. Prominutí pojistného za červen, červenec a srpen 2020 (tzv. režim C):

Na základě zákona o prominutí pojistného na sociální zabezpečení si budou zaměstnavatelé s **maximálně 50 zaměstnanci v pracovním poměru** (kteří jsou účastní nemocenského pojištění), moci nechat prominout pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti placené zaměstnavateli jako poplatníky za červen, červenec a srpen 2020, a to pokud budou splněny následující podmínky:

- i. počet zaměstnanců k poslednímu dni kalendářního měsíce, za který má být pojistné prominuto, se **nesnížil o více než 10 %** oproti poslednímu dni března 2020;
- ii. úhrn vyměřovacích základů zaměstnanců (tj. objem mezd) za kalendářní měsíc, za který má být pojistné prominuto, se **nesnížil o více než 10 %** oproti březnu 2020;
- iii. zaměstnavatel řádně a včas odvedl pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci;
- iv. zaměstnavatel za stejný kalendářní měsíc **nečerpá prostředky z jiných režimů** programu Antivirus;
- v. zaměstnavatel musí být daňovým rezidentem zákonem určených států (míří zejména na vyloučení rezidentů daňových rájů).

Podmínky je třeba posuzovat samostatně za každý kalendářní měsíc. Postup zaměstnavatele bude podléhat následným kontrolám.

Zcela prominout půjde pouze pojistné z mezd, jejichž vyměřovací základ činí **maximálně 1,5násobek průměrné mzdy** (52 253 Kč). To ovšem neznamená, že by nebylo možné částečně prominout pojistné i za zaměstnance s vyšší mzdou. Půjde to, ovšem pouze do právě takto stanovené výše 1,5násobku průměrné mzdy, zbytek bude muset zaměstnavatel doplatit sám. Zaměstnavatel rovněž nemůže uplatnit snížení vyměřovacího základu na zaměstnance, kterým byla dána výpověď z tzv. organizačních důvodů.

Není vyloučeno, že Program Antivirus bude dále měněn, a to zejména kvůli nespokojenosti některých zaměstnavatelů s nastavenými podmínkami. V poslední době je zdůrazňován především požadavek zvýšit státní příspěvek v režimu B na 80 % a umožnit uplatnění režimu C i zaměstnavatelům s více než 50 zaměstnanci.

ODKLAD POJISTNÉHO A PLATEBNÍ NESCHOPNOST ZAMĚSTNAVATELE

Zákon o snížení penále z pojistného může představovat alternativu pro zaměstnavatele s více než 50 zaměstnanci, kteří nedosáhnou na režim C Programu Antivirus. Zákon totiž fakticky umožňuje všem zaměstnavatelům, aby si **odložili platbu či část platby pojistného** na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placené zaměstnavateli jako poplatníky, a to za květen, červen a červenec 2020. Penále za takto odložené platby se pak **automaticky sníží o 80 %**, pokud:

- i. zaměstnavatel včas a v plné výši odvedl pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci;
- ii. zaměstnavatel uhradí dlužné pojistné nejpozději **do 20. října 2020**;
- iii. zaměstnavatel i nadále předkládal příslušné správě sociálního zabezpečení ve stanovené lhůtě za každý kalendářní měsíc "Přehled o výši pojistného", a to se všemi vyplněnými údaji, tedy včetně odloženého pojistného za zaměstnavatele.

Přestože se k insolvenčním návrhům podaným věřitelem do 31. srpna 2020 díky tzv. Lex Covid nepříhlíží, nově přijatý zákon zaměřený na **ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele** zaměstnancům umožňuje uplatnit jiný způsob domáhání se jejich nároků v době pandemie. Pokud zaměstnavatel nevyplácí mzdy, Úřad práce (za zákonem stanovených podmínek) uspokojí zaměstnanci jeho mzdové nároky a poté je může zpětně vyžadovat po zaměstnavateli. Zaměstnavatel pak bude muset příslušné částky uhradit do 15 pracovních dnů ode dne, kdy byl Úřadem práce písemně vyzván. Tyto výzvy však nemohou být rozesílány dříve než 3 měsíce poté, co skončí období, kdy se nepříhlíží k insolvenčním návrhům podaným věřitelem (tedy nejdříve může být výzva učiněna 1. prosince 2020).

KONTAKTY

Veronika Kinclová
Advokátka

T +420 222 555 242
E veronika.kinclova
@cliffordchance.com

David Koláček
Partner

T +420 222 555 262
E david.kolacek
@cliffordchance.com

Účelem tohoto shmutí není pokrýt všechny významné otázky ani všechny jednotlivé aspekty oblastí, kterým se věnuje. Rovněž není jeho účelem poskytovat právní ani jiné poradenství.

www.cliffordchance.com

Clifford Chance, Jungmannova Plaza,
Jungmannova 24, 110 00 Praha 1, Česká
republika

© Clifford Chance 2020

Abu Dhabi • Amsterdam • Barcelona • Beijing •
Brussels • Bucharest • Casablanca • Dubai •
Düsseldorf • Frankfurt • Hong Kong • Istanbul •
London • Luxembourg • Madrid • Milan •
Moscow • Munich • Newcastle • New York •
Paris • Perth • Prague • Rome • São Paulo •
Seoul • Shanghai • Singapore • Sydney •
Tokyo • Warsaw • Washington, D.C.

Clifford Chance má smlouvu o spolupráci s
advokátní kanceláří Abuhimed Alsheikh
Alhagbani v Rijádu.

Clifford Chance má přátelský vztah s Redcliffe
Partners na Ukrajině.